

Anne Franková

Triáda

Povídky
a příhody
ze zadního
domu

Triáda

Anne na balkoně bytu na Merwedeplein, květen 1941
Margot chtěla vyfotografovat babičku
a náhodně zachytila Anne

Zondag 20 Februari.

1944.

Zondag.

Wat bij andere mensen in de week gebeurt, gebeurt in het Achterhuis 's Zondags. Als andere mensen music klegen aanklebben en in het konnetje handelen, zijn wij hier aan het schroffen, klegen en wassen.

8 uur:

Intusschen de langeslapers staat S. loech al om 8 uur op. Gaat naar de badkamer. Kruisloos naar beneden, weer naar boven en dan volgt in de badkamer een verbeurt die een goet uien duurt.

half 10:

Kachels worden aangemaakt. Inhuistheid en J. P. gaan naar de badkamer. Een van de Zondagsvragen, beprovingen is, dat ik vanuit m'n bed S. frist op k'n rug moet kijken als hij lukt. Iederen zal wel. Ich oppijels als ik zie dat een biddende S. als J. schiedelighs is, om aan te kien. Niet dat hij gaat helen of senti-menteel doen, o nee, maar heeft de gewoonte een kwartier lang, klegge wel een kragtje, dan k'n kaden op k'n kien te kriebelen. Een en meer, kien en meer, bridelos duurt dat en als ik m'n ogen niet dichtknijp word ik er bij aan draaierig van.

kwart over 10:

J. P. Christen, de badkamer is leeg. Bij ons verheffen kich de eerste slaprijge gelichten uit de kersens. Man gaat alles (thuf, thuf, thuf. En de seunt gaen Margot en ik uien naar de was. Gaai't beneden, flink loud is, komt een lange roek en een hoofddoek om wel te pas. Intussen is vader in de badkamer bezig; om 11 uur gaat Margot (of ik) naar de badkamer en dan is alles weer schoon.

half 12:

Ontbijten. Mien kiel ik maar niet over uitrijden, want over 't eten wordt zonder mij loech al gengel gesproken.

kwart over 12:

Gaan alle personen een andere weg op. Vader in vral licht de jamt op k'n frist op de grond en schriekt het kliek zo hard dat de jamer

Anne Franková

Povídky a příhody ze zadního domu

První stránka příhody „Neděle“ z 20. února 1944

První stránka povídky „Víla“

De Fee.

De

De fee, die ik bedoel was geen gewone fee,
hoels en hovele te vinden zijn in elfwoldland.
Dree, mijn fee, was een heel byzondere fee,
byzonder in haar uiterlijk en byzonder in
haar manier van doen! Waarom zal nu
iedereen vragen was die fee dan zo byzonder?
Wel omdat hij niet wist wie dat hiels en daar
wat pret maakte, maar omdat hij het hiels
tot taak had gesteld, wereld en menschen te
teblijden.

Wie hij konde fee heet te Ellen. Haar ouders
waren geschorven toen hij nog maar heel
klein was, maar hadden haar veel geld na-
gelaten. Ellen kon dus al al klein meisje
alles doen wat hij verkoos en alles kopen wat
hij graag wilde hebben. Andere kinderen,
feetjes of elfjes konden daardoor bevriend
geworden zijn, maar daar Ellen altijd
al zo byzonder was, werd hij helemaal
geuit bevriend!

Toen hij ouder werd had hij nog steeds
het zelfde...

Anne Franková
Povídky a příhody ze zadního domu

Z nizozemštiny přeložila
Magda de Bruin Hübllová

Triáda

Text © 1949, 1960 by Otto Frank, 1982, 2013
by Anne Frank Fonds, Basel
Photography © Anne Frank Fonds (Basel)
Photography on pages 8, 11 and on the book jacket
© Anne Frank House, Amsterdam / Allard Bovenberg
Photography on the book jacket
© National Archives in The Hague / Wim van Rossem
Translation and commentary
© Magda de Bruin Hüblová, 2020
ISBN 978-80-7474-291-0
ISBN (PDF) 978-80-7474-300-9
ISBN (ePub) 978-80-7474-301-6
ISBN (mobi) 978-80-7474-302-3

Kniha vyšla s finanční podporou
Nizozemského literárního fondu
(Nederlands Letterenfonds).

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

Annin pokoj, kvůli filmování dočasně zařízený
podle pokynů Otty Franka a Miep Giesové

Anne u sekretáře v bytě na Merwedeplein, 1941

Anne Franková (12. 6. 1929 – únor 1945) pocházela z Frankfurtu nad Mohanem, z liberální německo-židovské rodiny. V roce 1933, po nástupu Hitlera k moci, Frankovi přesídlili z Německa do nizozemského Amsterodamu a nastěhovali se do bytu na náměstí Merwedeplein 37 v jižní části města. Po německé okupaci Nizozemska v květnu 1940 a postupném zavedení protizidovských opatření musela Anne i její starší sestra Margot přejít v rámci segregace Židů od podzimu 1941 na Židovské lyceum v uličce Voormalige Stadstimmertuin u řeky Amstel. Z obavy před dalším pronásledováním připravoval otec Otto Frank (dcery mu říkaly také Pim) už od roku 1941 v tzv. zadním domě, tedy přístavku přiléhajícím zezadu k budově jeho firmy na kanále Prinsengracht v centru města, pro svou rodinu úkryt. Když byla v červenci 1942 šestnáctiletá Margot nečekaně povolána k „pracovnímu nasazení do Německa“, výzvy neuposlechla a čtyřčlenná rodina se do úkrytu urychleně přesunula hned druhý den, 6. července 1942. O týden později se k nim přidala tříčlenná rodina Frankova obchodního společníka van Pelse (rodiče – Anne je nazývá také „pán“ a „milostpaní“ – s dospívajícím synem Peterem) a v listopadu 1942 pak ještě triapadesátiletý zubař Fritz Pfeffer, kterého ubytovali v pokoji s Anne. Osmičlennému osazenstvu úkrytu pomáhali zaměstnanci Frankovy firmy: ředitel Johannes Kleiman a rodák z Vrchlabí Victor Kugler, sekretářky Miep Giesová (s manželem Janem) a Bep Voskuijlová. Přesto byl úkryt 4. srpna 1944 odhalen a jeho obyvatelé včetně pomocníků Kleimana a Kuglera zatčeni. Z osazenstva zadního domu přežil utrpení v koncentračních táborech pouze Otto Frank. Po celou dobu, kdy se ukrývala, si Anne psala deník. Po válce vyšel s názvem *Zadní dům* a vzbudil široký ohlas po celém světě. V domě na Prinsengrachtu 263,

kde se úkryt nacházel, bylo zřízeno muzeum Dům Anne Frankové.

K písemné pozůstalosti Anne Frankové patří také její takzvaná Knížka povídek, o níž 7. srpna 1943 ve svém deníku píše: „Před pár týdnů jsem začala psát povídku, úplně vymyšlený příběh, a tak se mi to zalíbilo, že se má psaná rodina utěšeně rozrůstá.“ Ani ne o měsíc později začne „psanou rodinu“ přepisovat do zvláštního, velkého sešitu (vlastně do účetní knihy) v pevných deskách. Na první stránku nadepsala: „Povídky a příhody ze zadního domu, vyprávěla Anne Franková“; na stejné stránce dole poznamenala: „zasvěcen: čtvrtek 2. září 1943“.

Jak titul napovídá, jde o dvě kategorie textů, totiž o „úplně vymyšlené“ povídky, a o vyprávění, která popisují příhody ze života v úkrytu. Anne Franková knihu na konci opatřila obsahem, v němž také označila, do které kategorie ten který text patří (srov. faksimile na s. 177 a 180).

Většinu příběhů zřejmě Anne nejprve načrtla na samostatné listy papíru a pak teprve je přepsala načisto do povídkové knížky, v té se totiž téměř nevyskytují škrtuté pasáže nebo jiné opravy. Nejranější příběh má datum 8. prosince 1942, což také svědčí o tom, že sešit obsahuje načisto přepsané dřívější verze; poslední příběh je datován 12. května 1944.

Několik příběhů Anne převzala i do přepsané verze deníku (verze B), další zahrnul po válce její otec Otto Frank do knihy *Het Achterhuis* (Zadní dům), jejíž první vydání vyšlo roku 1947.

Již v roce 1949 bylo zveřejněno osm Anniných povídek pod názvem *Weet je nog? Verhalen en sprookjes* (Vzpomínáš? Příběhy a pohádky). Značně rozšířená sbírka s názvem *Verhalen rondom het Achterhuis* (Příběhy o zadním domě) následovala roku 1960. První souhrnné vydání Anniných povídek vyšlo péčí Joke Kniesmeyerové roku 1982. Koněčně v roce 2001 sestavil Gerrold van der Stroom úplně

vydání Anniných literárních pokusů založené na rukopisech a opatřil je předmluvou: *Verhaaltjes, en gebeurtenissen uit het Achterhuis / Cady's leven* (Povídky, a příhody ze zadního domu / Cadyin život; Amsterdam 2001, 3. vydání 2005). Pro důkladný výzkum je toto vydání tím pravým pramenem. České vydání je založené na souborné edici *Verzameld werk* (Amsterdam 2013) a doplněné o poznámky překladatelky.

Anne používala pro některé aktéry příhod ze zadního domu zkratky (např. Pf. místo Pfeffer). V tomto vydání je vypisujeme.

Středa večer 24. března 1943

Seděli jsme si pěkně pospolu, mamka s taťkou, Margot a já; vtom přišel Piet a pošeptal něco taťkovi do ucha. Sotva jsem zaslechla něco jako ve skladu se převrhl sud a někdo lomcuje dveřmi. Margot vyrozuměla totéž, ale snažila se mě ještě trochu upokojit, poněvadž jsem ovšem zbělela jak křída a strašně jsem znervózněla.

My tři jsme vyčkávaly; otec šel zatím s Pietem dolů a ani ne za dvě minuty se vrátila paní van Pelsová od rádia nahoru. Vyprávěla, že ji Pim vyzval, ať rádio zhasne a jde tiše nahoru. Ale jak to bývá, když chce jít člověk právě potichoučku? To praskají staré schody právě dvakrát tolik. Po dalších pěti minutách přišel Piet s Pimem, zbledlí až po špičku nosu, a vylíčili nám své zážitky.

Zaujali místo pod schody a čekali, avšak bez následku, ale najednou, tak přece!, uslyšeli dvě ohromné rány, jako když někdo tady v domě zabouchne dvoje dveře. Pim byl skokem nahoře, Piet nejdřív ještě upozornil Pfeffera, načež i ten s velkými cavyky a šramocením konečně taky přistál nahoře. Teď jsme se museli odplížit v punčochách o patro výš k Pelsům. Pán byl silně nachlazený a ležel už v posteli, a tak jsme všichni obstoupili jeho lože a šeptem sdělovali své dohady.

Pokaždé, když pán hlasitě zakašlal, myslely jsme s milostpaní, že nás snad hrůzou chytnou křeče. Tak to šlo dál, až jeden z nás přišel na zářný nápad podat kodein, kašel se tím okamžitě utišil.

A opět jsme čekali a čekali, jenže se k nám už nic nedoneslo, a tak jsme teď vlastně všichni usoudili, že když zloději zaslechli kroky v tak ztichlém domě, uprchli.

Smůla byla, že rádio dole bylo ještě naladěné na Londýn a židle taky ještě pěkně rozestavené okolo. Pokud by

dveře byly vypáčené a hlídka protiletecké ochrany by si toho všimla a zavolala policii, byl by oheň na střeše a mohla by ta příhoda pro nás mít tuze nepříjemné následky. A tak pan van Pels vstal, natáhl si kalhoty a kabát, nasadil klobouk a veleopatrně sešel za tačkou po schodech, v závěsu s Peterem*, který se pro jistotu vyzbrojil těžkým kladivem. Dámy nahoře (včetně nás s Margot) napjatě čekaly, načež se pánové o pět minut později objevili nahoře a řekli, že v domě je jinak klid. Domluvili jsme se, že se nebude pouštět voda ani splachovat záchod; ale vzhledem k tomu, že z toho rozčilení všichni dostali bolení, umí si každý představit, co se tam vznášelo za puch, když jsme všichni, jeden po druhém, vykonali potřebu.

Když se však něco takového stane, pokaždé se toho semele víc, i tentokrát. Zprvė že zvonkohra ze Západní věže nehrála, přitom ta je vždycky tak uklidňující, a že pan Voskuijl šel předchozího večera domů dřív a my nevěděli jistě, jestli se Bep ještě podařilo získat klíč a jestli třeba nezapomněla zamknout.

Ale pořád ještě byl večer a my jsme ještě byli v nejistotě; ačkoliv přece jen zase trošku uklidnění, jelikož jsme již od čtvrt na devět, kdy zloděj přišel, do půl jedenácté už nic neslyšeli.

Dodatečně nám přišlo taky velice nepravděpodobné, že by zloděj vylomil dveře tak brzy večer, kdy ještě na ulici mohou být lidé. Navíc jednomu z nás napadlo, že by to mohl být skladník našich sousedů, firmy „Keg“, který se zdržel v práci; poněvadž v tom rozrušení a vzhledem k tenkým stěnám se člověk ve zvucích snadno zmýlí, a také obrazotvornost obvykle sehrává v takových neblahých chvílích velkou roli.

A tak jsme si lehli do postelí, ale ne každý dokázal usnout. Tačka, mamka i pan Pfeffer se často budili a já můžu s mírnou nadsázkou říct, že jsem nezamhouřila oka.

* Anne mění jméno Petera van Pelse na Pieta, ale při psaní se občas splete.